

Rødts budsjettforslag 2016

Trondheim kommune

Innholdsfortegnelse

PRIVAT FORBRUK STIGER - OFFENTLIGE TJENESTER SLITER	4
<i>Tidlig innsats og forebygging.....</i>	4
<i>Offentlig sparing og privat rikdom.....</i>	4
<i>Unødvendig innstramming fra rådmannen.....</i>	4
<i>Gjeldsbløffen</i>	4
<i>Glemt befolkningsøkning</i>	5
<i>Kraftfondet.....</i>	5
<i>Investering er sparing</i>	5
<i>Næringspolitikk.....</i>	5
<i>Kommunale investeringer framfor private investeringer</i>	6
<i>Investeringsbudsjettet.....</i>	6
Ikke skape press i et overopphetet marked	6
Høyere driftsutgifter	6
<i>Bruk reelle tall</i>	7
Økte inntekter/reduerte kostnader.....	7
<i>Avdragstid</i>	7
<i>Indeksering for å opprettholde realverdien i kraftfondet</i>	8
<i>Hvordan øke eiendomsskatten uten å ramme folk flest?</i>	9
<i>Nei til å ta fra drift til investeringer.....</i>	9
<i>Rådmannens renteanslag</i>	9
<i>Buffere.....</i>	10
<i>Pensjonsutgifter</i>	10
<i>Seniortiltak til inntekts ervervelse.....</i>	11
<i>Refusjon ressurskrevende brukere.....</i>	11
<i>Økt grunnbemanning vil også ha ei inntektsside.....</i>	11
<i>Er dette uansvarlig?</i>	11
<i>Andre muligheter for å få et bedre budsjett</i>	11
<i>Avbyråkratisering.....</i>	11
<i>Internfakturerering</i>	12
<i>Målstyring.....</i>	12
Hva prioriterer Rødt?	12
Sykehjemsplasser og økt grunnbemanning.....	13
<i>Sykehjem og hjemmetjeneste</i>	13
<i>Sykehjemsplasser</i>	14
<i>Dagtilbud</i>	14
Psykisk helse	15
Sosialhjelp	16
Barnehager	16
<i>Bemanning</i>	17
<i>Private barnehager.....</i>	17
<i>Oppvekst</i>	18
Skole	18
<i>Bemanning</i>	18
<i>Skolebygg</i>	18
<i>Videreutdanning</i>	19
<i>Kulturskolen.....</i>	19
<i>Frukt og grønt.....</i>	19
<i>Leksefri skole.....</i>	20

Barnevern	20
Flyktninger og innvandrere	21
<i>Enslige mindreårige flyktninger</i>	21
Byutvikling	21
Kultur	22
<i>Profesjonell kunstnere</i>	22
<i>Kirkegårder</i>	22
<i>Kvinnehus</i>	22
Boliger	23
<i>Kommunale utleieboliger</i>	23
<i>Boliger for utviklingshemmede</i>	24
<i>Omsorgsboliger</i>	24
Budsjett i balanse	25

PRIVAT FORBRUK STIGER - OFFENTLIGE TJENESTER SLITER

Tidlig innsats og forebygging

Alle er enige i tidlig innsats og forebygging. Men for rådmannen er logikken at en da må ta fra eksisterende tilbud og overføre til forebygging. Vi tror både tidlig innsats og forebygging må virke over tid før det gjør det mulig å senke antall sykehjemsplasser, legge ned botiltak og institusjonsplasser. Vi mener grunnbemanningen må opp for å gjøre det mulig å senke sykefravær eller få færre spesialpedagogiske vedtak i skolen. Vi mener det er det motsatte av forebygging å ta bort dyre tiltak før dette kommer som en naturlig konsekvens av en langvarig satsing på forebygging.

Offentlig sparing og privat rikdom

Arbeidsledigheten øker i Norge pga. oljeprisen. Mange flyktninger skal skaffes jobb og bolig. Norge er et av de få landene som har økonomisk evne og mulighet til å føre en ekspansiv økonomisk politikk. Med motkonjunkturpolitikk kunne statsbudsjettet vært økt med minst 10 milliarder mer til drift og investeringer i kommunene. Dette ville ført til at Trondheim ville hatt ca. 300 millioner mer til å bruke på å videreutvikle velferden for innbyggerne i kommunen, og ringvirkningene ville vært store.

Unødvendig innstramming fra rådmannen

Heldigvis ser vi at også rådmannen nå slutter å operere med helt urealistiske renteanslag de første årene og innrømmer at kommunen har mye å gå på før handlingsregelen brytes. Men i stedet for å se at lave renter gir mulighet til å bedre tjenestene, så senker rådmannen avdragstida. I stedet for å se at lavere pensjonskostnader i 2016 gir muligheter, setter rådmannen av fond for å møte høyere pensjonskostnader i årene som kommer.

Gjeldsbløffen

Rødt har vært helt alene om å gå i mot myten om at Trondheim er sterkt gjeldstruet. Nå har vi fått støtte for vårt syn i selveste Adresseavisen. Men den feilaktige virkelighetsbeskrivelsen myten har skapt ligger der fortsatt, og hindrer satsing som byen vår sårt trenger.

Tabell 3-22 Sammensetningen av lån til investeringsmål. Beløp i millioner kroner, løpende priser

	1.1.12016	1.1.12017	1.1.12018	1.1.12019	1.1.12020
Lån til investeringsformål	14 006	15 021	16 046	16 942	17 766
herav lån tilknyttet VARS	2 431	2 808	3 141	3 436	3 760
Herav lån tilknyttet rentekompensasjonsordningen	1 234	1 154	1 075	1 002	927
Herav lån som finansieres av husleie	1 431	1 491	1 534	1 517	1 500
Gjeld som belastes bykassa	8 910	9 568	10 296	10 987	11 579

Glemt befolkningsøkning

Tabell 3-21 Gjeldsutvikling i faste 2016-priser målt per innbygger. Beløp i millioner kroner.

	2 016	2 017	2 018	2 019
gjeld per innbygger	74 582	76 475	78 149	78 962
gjeld per innbygger korrigert for eksterntfinansierte lån	55 021	56 296	57 649	58 345

Kraftfondet

Trondheim kommune har et kraftfond på 6 850 millioner og 600 millioner i banken. Netto er altså gjelda som bykassa hefter for på 1,5 milliarder eller 9000 kr per innbygger. Det er ikke ei fellesgjeld som ville skremt vekk mange kjøpere om Trondheim var et borettslag.

Rådmannen budsjetterer med en avkastning på 3,6 % i de neste åra. Pensjonsleverandører er på 6,3 % i gjennomsnittlig avkastning. Vi støtter rådmannens antakelse, siden det er svært mye som tyder på at EU går inn i en periode med lav vekst og fare for deflasjon. Men etter vår mening er det selvmotsigende når rådmannen budsjetterer med så lav avkastning, men forventer et kraftig stigende rentenivå i 2019.

Investering er sparing

Slik handlingsregelen er utformet, vil kommunale barnehager komme inn under det årlige taket som regelen fører til, mens private barnehager ikke gjør det. Men også her må jo kommunen dekke både drift, renter og avdrag. Forskjellen er at da heter det driftstilskudd, og ikke renter og avdrag. Utgiftene til kommunen øker faktisk ikke i det hele tatt om de nye private barnehagene erstattes av kommunale. Kommunen skaffer tomter og regulerer, hvorfor ikke da å bygge og drive? Handlingsregelen diskriminerer kommunen i forhold til private. Det er en regel for privatisering. I neste omgang kommer høyresidas ide om at private skal bygge og kommunen leie. Vistamar er et godt eksempel på dette.

Næringspolitikk

Mange legger vekt på Trondheims posisjon som kunnskaps-, innovasjons- og teknologisentrum. Det er utvilsomt viktig for byen at bedrifter knyttet til NTNU og byens teknologimiljø sikres rammevilkår for å sikre og skape nye arbeidsplasser.

Rødt er også opptatt av at næringslivet sikres en framtid i Trondheim. På Nyhavna og Brattøra er det nesten 2 000 arbeidsplasser knyttet til havna og industriområdet rundt havna. Dette er også kunnskapsbedrifter, som bidrar mye til verdiskapinga i kommunen. Rødt vil sikre disse industriarbeidsplassene. Dette området er ikke egnet for boligbygging. Havna kan ikke flyttes. Vi ønsker fortsatt containerterminal på Brattøra, og å beholde det tilgjengelige jernbanearealet. Vi

ønsker også å regulere hele Marienborg tilbake til jernbaneformål. Skal Trondheim bidra til at det føres en grønn og bærekraftig næringspolitikk i Norge, må vi gjøre hva vi kan for at mest mulig varetransport inn og ut av byen foretas på kjøll og bane.

Skal Trondheim være en bærekraftig og levedyktig by på lang sikt, må vi også ha en næringspolitikk som tar sikte på å legge til rette for miljøvennlig transport og avansert industriproduksjon. Med en kompakt bykjerne, et fremragende teknologimiljø knyttet til NTNU, og ei havn som gir oss enkel tilgang til hele verden - har vi de beste forutsetninger for å oppnå dette. Å la boligspekulantene bestemme byutviklinga er en uklok strategi for alle.

Rødt ønsker også at kommunen legger til rette for å beholde Tunga-området som et område for næringsmiddelindustrien, og sikre at tomta til E.C. Dahls på Lade opprettholdes som et virksomhetsområde for industriproduksjon. Videre vil vi at det til enhver tid skal være et tilstrekkelig stort nytt næringsareal tilgjengelig innenfor kommunens grenser. Dette bør være på minst 2 000 dekar. Kommunen bør sørge for dette ved å fatte nødvendige reguleringsvedtak, la være å selge ut næringstomter og investere i tomtemarkedet.

Kommunale investeringer framfor private investeringer

Slik handlingsregelen er utformet vil kommunale barnehager komme inn under det årlige taket som regelen fører til, mens private barnehager ikke gjør det. Men også her må jo kommunen dekke både drift, renter og avdrag. Forskjellen er at da heter det driftstilskudd, og ikke renter og avdrag. Utgiftene til kommunen øker faktisk ikke i det hele tatt om de nye private barnehagene erstattes av kommunale. Kommunen skaffer tomter og regulerer, hvorfor ikke da å bygge og drive? Handlingsregelen diskriminerer kommunen i forhold til private. Det er en regel for privatisering. I neste omgang kommer høyresidas ide om at private skal bygge og kommunen leie. Vistamar er et godt eksempel på dette.

Investeringsbudsjettet

Vi mener rett og slett at det ikke er noen mening i å utsette investeringer som alle er enige om at skal gjennomføres. Det en sparer i renter går bort i økning av byggekostnader. I tillegg har en utgifter på lite hensiktsmessige bygninger og høyt vedlikehold. Det er to gyldige argumenter for å holde investeringene lave: unngå overopphetet marked og høyere driftsutgifter.

Ikke skape press i et overopphetet marked

Det argumentet var gyldig da Trondheim virkelig investerte mens det var byggeboom. Nå trengs det motkonjunkturpolitikk.

Høyere driftsutgifter

Det er klart at når en bygger nye sykehjem og boliger for de med nedsatt funksjonsevne, må det samtidig settes av midler til drift. Men det er litt vanskelig å bruke dette argumentet til å unngå oppgaver som er lovpålagt. Det argumentet er helt ugyldig er innenfor barnehager og boliger for sosialt vanskeligstilte.

Barnehagene må uansett bygges, og kommunen må uansett dekke utgifter til renter og avdrag når tilskuddene til private barnehager nå skal bli så godt som like de til kommunale barnehager. For kommunale boliger har kommunen vedtatt kostnadsdekkende husleie, så her kan en kjøpe boliger uten at dette belaster budsjettet. Rehabilitering øker ikke driftsutgiftene, det minsker dem.

Bruk reelle tall

Nye Persaunet sykehjem er budsjettert til 565 millioner. Men staten kompenserer moms med 104 millioner og direkte tilskudd på 104 millioner. Rødt mener det riktige budsjettallet er 277 millioner, altså halvparten.

Der kommer også 55 omsorgsboliger, budsjettert til 226 mill. Men også her gis det tilskudd på 74 mill og momskompensasjon på 35 mill. Riktig budsjettall er 117 mill.

Det samme gjelder boliger for rus, boliger for utviklingshemmede - og også ordinære utleieboliger.

Vi mener praksisen med å bruke bruttotall gir et feilaktig bilde av de reelle kostnadene for kommunen ved økte investeringer.

Økte inntekter/reduerte kostnader

Avdragstid

Finansrapporten for 2014 sier følgende:

Minimumsavdrag: Kommuneloven slår fast at den samlede lånegjelden skal avdras med like årlige avdrag (serielånsprinsippet). Med samlet lånegjeld menes summen av ordinære lån, det vil si samlede lån til investeringsformål.

Bestemmelsene om låneavdrag gjelder total lånegjeld, ikke det enkelte lån.

Gjenstående løpetid for den samlede gjeldsbyrden skal ikke være større enn den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. I henhold til kommuneloven skal kommunen, som absolutt laveste amortiseringsbeløp, betale årlige avdrag som tilsvarer minimumsreglene i kommuneloven. Dette innebærer at kommunen, som et minimum, skal nedbetale gjelden i takt med kapitalslitet slik det beregningsteknisk framstår. Det vil si noe over 33 års nedbetalingstid for Trondheim kommune, som det fremgår av tabell 4.10.

Tabell 4-10 Beregning av minimumsavdra. Beløp i millioner kroner.

	Veid levetid		Faktiske avdrag	Mer i avdrag enn minimumsatsen
	annleggsmidler (år)	Beregnet minsteavdrag		
Regnskap 2014	33,6	350,7	392,3	41,6
Regnskap 2013	33,2	333,5	369,8	36,3
Regnskap 2012	33,7	305	340,7	35,7
Regnskap 2011	34,4	301,2	364	62,8
Regnskap 2010	33,9	299,4	355,2	55,8

Trondheim kommune betaler avdrag som er konsistent med 30 års gjennomsnittlig nedbetalingstid, og faktiske avdrag for 2014 var 392, 3 mill kroner – 41,6 millioner kroner mer enn minimumsavdrag beregnet etter bestemmelsene i kommuneloven.

I tillegg har rådmannen i sitt budsjett valgt å kutte avdragstida ytterligere til 27 år i 2017, 25 år i 2018 og 23 år i 2019.

Det gir følgende tabell:

Tabell 3-15 Avdrag. Beløp i millioner kroner. 2016-årets kroneverdig

	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Ordinære avdrag	467	486	504	517
Ekstraordinære avdrag		58	111	152
Avdrag investeringslån	467	544	615	669

Etter Rødts mening er det ikke bare mulig, men riktig å ha ei nedbetalingstid lik levetida, altså til du må bygge nytt. Setter vi avdragstida til 34 år vil vi få mindre avdrag som kan gå til drift slik:

Tabell 3-16 Mindre avdrag ved 34 år. Beløp i millioner kroner

	2016	2017	2018	2019
Ekstraordinære avdrag	0	58	111	152
Økning til 34 år	36	39	42	45
Mindre avdrag med 34 års avdragstid	36	97	153	197

Økte inntekter/reduerte kostnader:

2016 36 mill

2017 97 mill

2018 153 mill

2019 197 mill

Indeksering for å opprettholde realverdien i kraftfondet

Rådmannen innrømmer at han hvert eneste år har operert med for høy inflasjon. Kraftfondet skal justeres med gjennomsnittlig økning i konsumprisindeksen de siste fem år. Han mener denne blir 2 % for 2016, men holder fast ved 2,5 % de neste tre årene. Det er ikke realistisk. Om vi holder oss til SSBs prognoser for 2016 og 2017 blir det slik:

Tabell 3-17 Konsumprisindeks

	2016	2017	2018	2019
SSB	2,1	1,6	1,4	1,2
5 år gjennomsnitt	1,8	2	2	1,78
Rådmannens anslag	2,5	2,5	2,5	2,5
Kraftfond	6880	6880	6880	6880
Mindre for å opprettholde	14	34	34	50

Økte inntekter/reduerte kostnader:

2016 14 mill

2017 34 mill

2018 34 mill

2019 50 mill

Hvordan øke eiendomsskatten uten å ramme folk flest?

Siden innføring av eiendomskatt 1.1.2004 er skattepromillen økt fra 3,0 til nå foreslåtte 5,75, en økning på 90 %. Bunnfradaget har imidlertid stått stille på 500 000. Rødt foreslår å øke eiendomsskatten til lovens maksimum, 7 promille, mens bunnfradaget øker til 600 000. De som har en leilighet under 120 m² vil komme bedre ut, mens de som har svært store leiligheter eller enebolig vil tape. Slik er det mulig å få inn 15 millioner mens man skjærer de med minst bolig og oftest minst inntekt. Da er det ikke mulig å øke inntektene fra kraftfondet ved å øke skattepromillen, slik rådmannen har lagt inn. Men det samme kan oppnås ved å justere eiendomsverdiene opp tilsvarende. Vi legger inn en slik økning som tilsvarende rådmannens økning i 2017 til 2019.

Nei til å ta fra drift til investeringer

Før 2011 gikk hele realavkastninga (avkastning etter at fondet er oppjustert med prisstiging) av kraftfondet til drift. Innen 2018 skal hele realavkastningen gå til investeringer; 62 millioner i 2016, 60 millioner i 2017, 63,5 millioner i 2018 og 2019. Med de statsbudsjett som vi har i vente, innebærer dette årelang sulteforing av kommunebudsjettet.

I tillegg ønsker rådmannen årlig å overføre 23 millioner fra eiendomsskatten til investering.

Økte inntekter/reduerte kostnader:

2016 85 mill

2017 83 mill

2018 86,5 mill

2019 86,5 mill

Rådmannens renteanslag

Styringsrenta er nå på 1,25 %. De fleste forventer at Norges bank setter ned styringsrenta, heller enn å sette den opp. Vi ser heller ingen grunn til å ta opp nye fastrentelån med den alt for høye fastrenteandel som kommunen har. (56 % - nesten det doble av finansreglementets minimum).

Vi ser at ved å velge flytende rente istedenfor fastrente når nye lån skal tas opp eller eksisterende fastrentelån reforhandles, spares 1 % i rente i følge finansrapporten. I de neste 4 år skal det tas opp 7 milliarder i nye lån, og 3,5 milliarder lån forfaller eller rentejusteres. Vi mener fastrenteandelen må justeres ned til reglementets minimum. Det betyr 3 milliarder med 1 % lavere rente i 2019.

Økte inntekter/reduerte kostnader:

2016 8 mill

2017 15 mill

2018 22 mill

2019 30 mill

Tabell 4-1 Budsjett rentenivå. Prosent

	2016	2017	2018	2019
Budsettert rente på bankinnskudd	1,63	1,35	1,56	2,35
Budsjettert gjennomsnittlig rente investeringslån	2,57	2,43	2,45	2,84
Budsjettert flytende rente på investeringslån	1,54	1,50	1,71	2,50
Budsjettert fast rente på nye investeringer	2,59	2,55	2,76	3,50
Renste på eksisterende fastrentelån (investeringslån)	3,85	3,75	3,68	3,63
Budsjettert rente på VARS-området	2,04	2,00	2,21	3,00
Budsjettert rente for lån med rentekompensasjon	1,54	1,50	1,71	2,50
Budsjettert rente for startlån	1,54	1,50	1,71	2,50
Budsjettert rente for byggelån	2,82	2,68	2,70	3,88
Budsjettert rente for beregning av husleie	4,10	4,00	3,93	3,88

Buffere

Kraftfondet blir hvert år økt med konsumprisindeksen, slik at det skal holde seg i realverdi. Også i kriseåret 2009 skjedde det. Siden er kraftfondet økt med et års ekstra avsetning. Og salget av obligasjonsforetakene (som aldri skulle vært solgt i 2014) ble plusset på kraftfondet, selv om de ble avskrevet i driftsregnskapet. Det ligger derfor en buffer i selve kraftfondet på ett års avkastning, samt inntektene fra salg av obligasjonsforetakene, som utgjør netto 245 millioner. I tillegg har kommunen bygd opp en buffer på 340 millioner. Bystyrets vedtak er en buffer på 200 millioner. Vi mener derfor det uten problemer kan brukes 140 mill av bufferen de neste fire årene.

Økte inntekter/reduerte kostnader:

2016 35 mill

2017 35 mill

2018 35 mill

2019 35 mill

Pensjonsutgifter

Rådmannen viser til kraftig økende pensjonsutgifter fram til 2019, deretter synker de. Dette skyldes først og fremst at den kunstige pensjonsgjelda, kalt premieavvik, på 1,3 milliarder skal nedbetales på 7 år.

Derfor setter rådmannen av 40 millioner etter 2. tertial 2015, og 50 millioner i 2016. Hadde denne utviklingen i pensjonsutgifter vært spesiell for Trondheim ville Rødt støttet rådmannen. Men slik vil det være for alle landets kommuner, og da må dette løses gjennom rammeoverføringene. Særlig siden dette er en gjeld som er påført kommunene gjennom statlige føringer. På landsbasis er den på 32 milliarder, i Trondheim 1,3 milliarder.

Mindre avsetninger til pensjon:

Økte inntekter/reduuerte kostnader:

2016 50 mill
 2017 20 mill
 2018 0 mill
 2019 -20 mill

Seniortiltak til inntekts ervervelse

Rødts forslag er å innføre ei ekstra ferieuuke fra 62 år, og enda ei ferieuuke fra 64 år. Dette er en kostnad på 20 mill årlig som Rødt har lagt inn. Men dette har også ei inntektsside, fordi det er et incitament for å utsette AFP.

Økte inntekter/reduuerte kostnader:

2016 5 mill
 2017 10 mill
 2018 15 mill
 2019 15 mill

Refusjon ressurskrevende brukere

Rødt vil øke budsjettet for bo- og aktivitetstilbud med 20 mill. fra 2016. Erfaring viser at halvparten kommer tilbake året etter i form av øremerket tilskudd til særlig ressurskrevende brukere.

Økte inntekter/reduuerte kostnader:

2016 0 mill
 2017 10 mill
 2018 10 mill
 2019 10 mill

Økt grunnbemanning vil også ha ei inntektsside.

Rødts budsjettforslag vil drastisk øke grunnbemanninga i helse og omsorg, samt en økning i skole, i barnehage og i barnevernet. Det vil over tid bety store innsparinger på vikarbruk, på mindre administrasjon, på mer uthvilte ansatte og mindre sykefravær. Rødt har lagt inn et forsiktig inntektsanslag i 2016 og 2017:

Økte inntekter/reduuerte kostnader:

2016 0 mill
 2017 30 mill
 2018 60 mill
 2019 90 mill

Er dette uansvarlig?

I løpet av de siste årene er grensa for hva som er uansvarlig flyttet i Trondheim kommune. Det som var god budsjett disiplin i 2008 er nå blitt uansvarlig. Tidens melodi er sparing, buffer, og handlingsregler. Rødt mener den beste investering et samfunn kan gjøre er å investere i sine innbyggere. Vårt budsjett ville gått gjennom enhver kontroll hos fylkesmannen.

Andre muligheter for å få et bedre budsjett**Avbyråkratisering**

Den største unnlatesesynd de rødgrønne har gjort er det manglende oppgjøret

med byråkratiet. Det er fattet et viktig vedtak i skolesektoren, som burde føre til at lærerne får brukt tida mer til elevene, og rektor mer på pedagogisk arbeid. Men det krever politisk og administrativ vilje - om mistillit, individretting og kontroll skal erstattes med tillit og innretting på fellesskap.

Vi tror ikke på evnen til å følge opp vedtaket, og legger ikke grunn noen innsparing her.

Internfakturering

Dette foregår i blant annet i barnevernet og skolen. Internfakturering er ikke bare ineffektivt og dyrt. Det er en ordning som viser hvor langt systemet er kommet i å sette sektorer som skulle jobbet sammen opp i mot hverandre.

Økte inntekter/reduerte kostnader:

2016 0 mill

2017 1 mill

2018 1 mill

2019 2 mill

Målstyring

Trondheim kommune er målstyrt, i all hovedsak gjennom lederavtalene. Problemet med målstyring er at det som måles er kvantitet, ikke kvalitet. I barnevernet måles det om det er gjort vedtak innen fristen. Trolig fører dette til at vedtak gjøres før sakene egentlig er ferdigbehandlet, for å unngå å havne på lista.

Rødt er overbevist om at det er tosifrede, trolig tresifrede millionbeløp å spare på å gå bort fra målstyring, internfakturering og på å redusere byråkrati. Men det krever et politisk mot vi til nå bare har sett den gang Trondheim byggservice og Trondheim Eiendom ble slått sammen i 2005. Siden den gangen er det blitt mer byråkrati, og mer tid brukes på å fylle ut skjema, kontroll, målinger og sende faktura internt.

Rødt tviler på gjennomføringsevnen hos Sentrum-Venstre, og legger ikke slik innsparing inn i budsjettet.

Hva prioriterer Rødt?

Rødt øker grunnbemanninga drastisk i skole, barnehage, helse og omsorg, dagtilbud for psykisk utviklingshemmede og barnevern.

Barnehage: 40 årsverk, økende til 65 i 2019

Skole: 50 årsverk. Økende til 86 i 2019

Barnevern og andre tiltak overfor barn og unge: 25 årsverk, økende til 31 i 2019.

Sykehjem og hjemmetjeneste: 40 årsverk. Økende til 100 i 2019.

Rødt er det eneste partiet som oppfyller valgløftene sine på det aller viktigste området: At barn, syke og eldre får den omsorg, opplæring, pleie og vern de fortjener. Vi er sikre på at denne satsingen vil gi tifold tilbake.

Det rødgrønne flertallet i 2004 ville lett etter midler for å oppfylle valgløftene. Dagens sentrum-venstre kappes med Høyre om å spare mest. Taperne er innbyggerne og ansatte i Trondheim Kommune.

Sykehjemsplasser og økt grunnbemanning

Arbeiderpartiets viktigste valgløfte var å øke antall sykehjemsplasser med 135 og øke grunnbemanning i sykehjem med 100 årsverk.

Rådmannens forslag er å styrke grunnbemanningen i sykehjem med 44, ingen økning i sykehjemsplasser og øke grunnbemanningen i hjemmetjenesten med 80 årsverk. Dette er et strategisk valg fra rådmannen med gode argumenter - dersom en forutsetter at det ikke er midler til å gjøre begge deler. Det er et faktum at Trondheim ligger enda mer etter andre storbyer på bemanning i hjemmetjenesten enn på sykehjemmene.

Etter Rødts mening er det riktig å gjøre begge deler, og det er rom for det. Vi legger inn 120 nye årsverk fra 2019 til 66 mill. Det er sant å si litt merkelig at rådmannen legger inn en innsparing på kun 5,4 mill på redusert sykehjemsdekning. Skulle dekningsgraden vært opprettholdt ville det krevd 77 ekstra plasser eller 7+ årsverk til en kostnad av 42 mill.

Prioriterte kostnader

2016

2017

2018

2019 66 mill

Sykehjem og hjemmetjeneste

Tabell 12-2 Strategivalg, tall i millioner kroner

	2016	2017	2018	2019
Demografisk vekst hjemmeboende	9,5	26,5	30,8	55,3
Styrkede tjenester til hjemmeboende	35	39,6	45,4	45,4
Styrket grunnbemanning i sykehjem	6,1	23,9	26,4	26,4
Redusert dekningsgrad i sykehjem	5,2	-4,6	-2,7	-3,3
Legevakt og drift av ny teknologi	7,7	7,7	7,7	7,7
Sum	63,5	93,1	107,6	131,5

Rødt mener økning i grunnbemanning er selve nøkkelen i å løse deltidsfella, senke sykefraværet og hindre at tre av ti blir uføre før fylte 62 år, slik det er i dag. Dagens debatt om å jobbe flere helger, eller å dispensere fra arbeidsmiljøloven handler ikke om det virkelige problemet: Å skape en arbeidshverdag de ansatte kan leve med fra de er unge til de når pensjonsalderen.

Bergan Sykehjem i Kristiansund, som har 55 plasser, utvidet i 2010 grunnbemanninga med en person ekstra på dagvaktene i uka, og en ekstra på

kveldsvaktene i helga. De fikk bevilget 800 000 ekstra, men sparte en million på mindre sykefravær og vikarbruk.

Rødt mener en tilsvarende suksess i Trondheim er avhengig av at de ansatte får tid til å diskutere hvordan oppbemanninga skal foregå. Det krever at det ikke skjer gradvis, men gjennomføres med 100 årsverk fra en bestemt dato. Rødts budsjett bygger på 100 årsverk fra 1.9.2016. Årsvirkningen blir da 20 mill i 2016 og 60 i 2017.

Prioriterte kostnader

2016	20 mill	40 årsverk
2017	60 mill	100 årsverk
2018	60 mill	100 årsverk
2019	60 mill	100 årsverk

Sykehjemsplasser

Som kjent har Ap lovet en økning på 135 sykehjemsplasser i perioden. I rådmannens budsjett ligger ingen økning.

Tabell 12-5 Endring i antall sykehjemsplasser for å opprettholde konstant dekningsgrad

	2016	2017	2018	2019	2020
HDO (bolig med heldøgns omsorg)	13		-10		
Persaunet	96				
Buran til Persaunet	-24				
Nidarvoll	-60	42			
To-sengsrom Nidarvoll		-8			
Risvolla					72
Olavsgården til Søbstad	-25				
E.C. Dahls til Nidarvoll		-31			
Mauritz Hansens gate			10		
Netto endring i planperioden	0	1	0	0	72
Behøver for nye plasser	14	22	17	24	26

Utover det som står i tabell 12-5, foreslår rådmannen å redusere dagens drift ved Vistamar fra 22 til 20 plasser fra og med 2016.

Rødt forutsetter at det er mulig å ferdigstille Risvolla i 2019 slik bystyret har vedtatt. Men det trengs et sykehjem til, eventuelt å unngå nedlegging av Buran og E.C. Dahls. Etter Rødts mening er det mest fornuftige å bygge et nytt sykehjem på E.C. Dahls-tomta. Vi legger inn ett ekstra sykehjem i perioden; totalt 110 årsverk.

Prioriterte kostnader

2016	
2017	
2018	
2019	66 mill

Dagtilbud

Det er avslørt at tilbudet til flere psykisk utviklingshemmede er så dårlig at deres utvikling blir satt tilbake. Etter Rødts mening holder det ikke med bare enkeltvedtak, både bemanning og kompetanse må opp. Det viser seg at det har vært nødvendig å bruke 37 mill mer i 2015 enn budsjettert. Rådmannens forslag

om å øke med 25 millioner vil føre BOA inn i et nytt år med kutt som rammer de som trenger samfunnet mest.

Prioriterte kostnader

2016 20 mill

2017 20 mill

2018 20 mill

2019 20 mill

Psykisk helse

Vi har en økende utfordring med unge som faller utenfor utdanning og arbeidsliv, og det er et behov for styrkning av forebyggende tiltak. Skolehelsetjenesten og helsestasjonene spiller en særlig viktig rolle i oppfølgingen. Disse må styrkes slik at flere unge kan få hjelp på et tidligere tidspunkt og unngå å falle ut.

Lavterskeltilbud, der unge kan oppleve mestring og trygghet, kan hjelpe mange tilbake til utdanning og arbeid. Det er spesielt barn og unge som ikke har mye oppfølging hjemmefra, som trenger lavterskeltilbud der de har trygge voksenpersoner.

Prioriterte kostnader helsesøstre ungdomskole

2016 6,5 mill 10 årsverk

2017 6,5 mill 10 årsverk

2018 7,8 mill 12 årsverk

2019 7,8 mill 12 årsverk

Prioriterte kostnader helsestasjon for ungdom, 5 årsverk

2016 3 mill

2017 3 mill

2018 3 mill

2019 3 mill

Prioriterte kostnader til fritidsklubber, 5 årsverk**2016 2 mill****2017 2 mill****2018 2 mill****2019 2 mill**

Samfunnsmessig vil også god og tidlig forebygging være kostnadsbesparende. Forsinket eller forlenget skolegang, økte sosiale utgifter og sen introduksjon til arbeidslivet påfører både individ og samfunn utgifter som i mange tilfeller kunne vært unngått.

Sosialhjelp

Rødt er skeptiske til virkningen av foreslåtte tiltak for å redusere støtten til unge sosialhjelpsmottakere. Dersom innføring av arbeidsplikt fører til at flere snur i døra til NAV-kontoret, er vi bekymret for at disse vil havne i en livssituasjon som gjør det enda vanskeligere å mestre hverdagen, noe som også vil påføre samfunnet utgifter.

Vi vil trappe opp satsene for sosialhjelp til et nivå som statens institutt for forbruksforskning mener er et minimum. NAV prioriterer i for liten grad hjelp til de som først og fremst må mestre hverdagen før de kan kvalifiseres for arbeid.

Prioriterte kostnader**2016 11 mill****2017 11 mill****2018 11 mill****2019 11 mill****Barnehager**

Bemanning

I dag er selvpålagt norm 2,83 årsverk pr avdeling i Trondheim kommune. Det er vedtatt en bemanningsnorm men den blir ikke pålagt før i 2020.

Rødt støtter Utdanningsforbundets i at normen må innføres nå: en voksen per tre barn under tre år, og en voksen per seks barn over tre år. Dette betyr i praksis at åtte barn per småavdeling krever 2,7 voksne. 12 barn per storavdeling krever fire voksne. Rødt foreslår en økning med 40 nye stillinger i 2016, 65 nye stillinger i 2017, 2018 og 2019.

Prioriterte kostnader

2016	13 mill	40 nye årsverk
2017	26 mill	65 nye årsverk
2018	39 mill	65 nye årsverk
2019	39 mill	65 nye årsverk

Tabell 12-6 Barnehager, tall i millioner kroner

	2016	2017	2018	2019
Grunnbemanning	13	26	39	39
En leder per barnehagehus	2	3	3	4
Flere spesialpedagoger	4	4	4	4
Flere pedagoger	4	4	4	4
Øke antall plasser for to opptak	16	16	16	16
Sum barnehage	39	53	66	67

Private barnehager

Rødt mener at det å satse på private barnehager framfor offentlige barnehager er uheldig. Grunnbemanning, lønnsnivå, antall tilsatte med fagbrev samt pensjonsavtaler er betydelig høyere i kommunale barnehager. Eksempelvis er det vedtatt å dekke pensjonskostnader på 13,5% av lønn, mens de i enkelte private barnehager er under 5%. Dette dekkes med tilskudd som om lønnskostnader i private barnehager er like høye som i kommunale, men det er de langt ifra. Denne differensen blir omgjort til et overskudd i private barnehager, noe som er grundig dokumentert. Pengene brukes ikke på barna, men havner som profitt til barnehagebaroner.

Prioriterte kostnader

2016	2 mill
2017	1,5 mill
2018	1,5 mill
2019	1,5 mill

På sikt vil dette ha ei besparingside

Det å stoppe videre satsning på private barnehager vil hindre at millionbeløp fra fellesskapet forsvinner ut av offentlig sektor, og ut av landet. Disse pengene bør komme fellesskapet til gode. Kommunale barnehager genererer mer skattepenger, og har mindre sykefravær.

Tabell 12-7 Investeringsbudsjett barnehager

Investeringsbudsjett	2016	2017	2018	2019
Rehabilitering barnehager	50	50	50	50
Kommunale barnehager som erstatter private	50	50	50	50
Sum investeringer	100	100	100	100

Oppvekst

Skole

Bemanning

Rødt mener det er en klar sammenheng mellom lærertetthet og god læring. All forskning viser at relasjonen mellom lærer og elev er avgjørende for den individuelle elevs resultater. Da er det innlysende at gruppestørrelsen er avgjørende for at alle skal bli sett. Det vil ramme flere grupper av elever, når rådmannen vil at mer tilpasset opplæring skal skje gjennom ordinær undervisning og ikke gjennom enkeltvedtak. Det er ikke mulig uten økning i grunnbemanninga. Det er behov for å øke den administrative ressursen og støttefunksjonene i trondheimsskolen, uten at det går ut over lærertettheten.

Prioriterte kostnader, økt grunnbemanning

	Skole årsverk	Økte driftsbudsjett totalt
2016	50	25 mill
2017	60	30 mill
2018	72	36 mill
2019	86	43 mill

Skolebygg

Trondheim ligger etter på bygging av nye skoler. Det fører til oppdeling av skolekretser slik at søsken blir skilt og skolen som naturlig bydelssenter svekkes.

Rødt vil bygge en ekstra skole i perioden og opprettholde tempoet i rehabilitering av skoler fra sekstitallet.

Prioriterte kostnader

2016 100 mill

2017 100 mill

2018 100 mill

2019 100 mill

Videreutdanning

Når det også vises i rådmannens forslag at antallet elever med enkeltvedtak øker, burde det være et forebyggende tiltak å bevilge mer til videreutdanningen av utdanningspersonell til spesialpedagogikk. Dette gir skolene mer fleksibilitet og kompetanse i undervisningssituasjonen og klasseledelsen - ovenfor flere grupper elever.

Rådmannens budsjettforelegg for skole handler bare om lærere. Faktum er at det i trondheimsskolen er mellom 25 og 30 % ansatte fra andre yrkesgrupper. Alle disse er en del av læringsmiljøet på skolen, og en avgjørende faktor for at lærerne kan utføre sine kjerneoppgaver. Dette er assistenter, barne- og ungdomsarbeidere, miljøarbeidere og miljøterapeuter med ulik fagbakgrunn. Disse blir i stor grad brukt som lærerassistenter, både i den ordinære undervisningen og i det spesial- og sosialpedagogiske arbeidet. Det er gjennomgående for lite tid til å planlegge arbeidet. Det er også lite veiledning fra personell med kompetanse. Mange elever har sosiale og faglige utfordringer, men størstedelen av kompetansen i skolen er fagligpedagogisk. Spesiellkompetansen må økes!

Av de 60 mill som er avsatt til videreutdanning skal 20 mill gå til utdanning innen spesialpedagogikk.

Kulturskolen

Kulturskolen har i dag en relativ høy kontingent sammenlignet med andre byer. Vi foreslår den samme kontingenten som i dag. En økning av kontingenten for foreldre med flere barn tror vi kan føre til at barnefamilier med flere barn ikke vil benytte seg av dette tilbudet.

Prioriterte kostnader

2016 2 mill

2017 2 mill

2018 2 mill

2019 2 mill

Frukt og grønt

Rødt ønsker å gjeninnføre gratis frukt og grønt

Prioriterte kostnader

2016 2,6 mill

2017 2,6 mill

2018 2,6 mill

2019 2,6 mill

Leksefri skole

Skolesystemet i dag handler om å utdanne billigst mulig arbeidskraft, til minst mulig tid. Dette har store konsekvenser for skolehverdagen. De med høyt utdannede foreldre klarer seg bedre, men skolen ser ikke det store flertallet. Helt fra vi begynner på skolen blir vi satt til å konkurrere med hverandre. I stedet for fokus på egen læring, utvikling og kunnskap blir fokuset rettet på hvem som er best i lesing, hvem som har flest poeng og hvem som får høyest karakter.

I dette systemet er det de med best forutsetninger som klarer seg best. Skolen er laget av, med og for utdanningsbarn. Dette gjør at karakterer går i arv, og at skolen reproducerer de sosiale forskjellene i samfunnet.

I dagens skole bruker lærerne så mye tid på å sette karakterer, forberede eksamen, teste og rangere at de ikke har tid til å følge opp elevene sine på en god nok måte. Ved å gi tillit til elevene og lærerne i stedet, kan vi få en inkluderende skole for alle.

Rødt ønsker å introdusere mappevurdering og leksefri skole.

Vi ønsker fra høsten 2016 å innføre en prøveordning med fem leksefrie barneskoler. Målet er at skolearbeid skal foregå på skolen, slik at barna skal få mulighet til å være barn på fritiden. Ved å øke antall ansatte/voksne tilsynspersoner på skolene erstatter vi også den nødvendige bruken av foreldrenes tid til leksearbeid.

Prioriterte kostnader

2016 16 mill

2017 16 mill

2018 16 mill

2019 16 mill

Barnevern

Økningen i antall barnevernssaker de siste 10 årene har vært langt høyere enn økningen i bemanningen i barnevernet. Dette til tross for en stor nasjonal økning av antall saksbehandlere. Kravene til hva barnevernet skal utføre har i samme periode også økt. Konsekvensen er at ikke alle barn og unge får den omsorg og beskyttelse som barnevernet er pålagt å sørge for. Regjeringen og Stortinget har vedtatt å styrke barnevernet, og har overført midler til nye stillinger. Kommunen har ikke økt stillinger ut over dette, og fortsatt er arbeidsmengden til saksbehandlere for stor. Et godt fungerende barnevern vil sikre barn og unge gode nok oppvekstvilkår, og vil på sikt spare samfunnet for store økonomiske konsekvenser.

Det må sikres at det ikke tas ressurser fra det forebyggende arbeidet for å brukes til saksbehandling - fra lovpålagt til ikke lovpålagt arbeid. Det bør avsettes en egen pott til forebyggende arbeid.

Prioriterte kostnader**2016 6 mill****2017 6 mill****2018 6 mill****2019 6 mill 12 årsverk****Flyktninger og innvandrere**

Med den økte tilstrømningen av flyktninger må alle kommuner i Norge delta i dugnaden for å få bosatt og integrert dem. Trondheim har alle forutsetninger for å lykkes med dette.

Trondheim kan her være en foregangskommune, der vi i større grad legger til rette for en vellykket integreringspolitikk. Rødt vil legge til rette for et større mottak i kommunen og arbeide for at det skal drives av kommunen selv.

Prioriterte kostnader**2016 100 mill****2017 100 mill****2018 100 mill****2019 100 mill****Enslige mindreårige flyktninger**

Det kommer mange enslige mindreårige flyktninger, som må vente lenge på bosetting i kommunene. De som er over 15 år faller ikke innenfor barnevernet.

Det å komme fra krig og traumatiske opplevelser, og bli plassert i et asylmottak uten noen som helst form for støtte og oppfølging, er ikke starten på en god integreringsprosess. Trondheim kommune har et ansvar for alle barn som bor i kommunen, også de som bor i mottak. Derfor vil vi opprette en støtteordning der barn over 15 år som bor i mottak kan få mer hjelp enn de ellers ville fått.

Prioriterte kostnader**2016 2,5 mill****2017 2,5 mill****2018 2,5 mill****2019 2,5 mill****med oppstartsøtte i 2016 0,5 mill****Byutvikling**

Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep på eksisterende kommunale boliger. På sikt vil det bli dyrt for kommunen å nedprioritere vedlikehold. Her trengs det et løft; Rødt foreslår 10 mill ekstra per år til dette formålet.

Rødt mener det offentlige rom bør være en reklamefri arena, og at det er en kommunal oppgave å vedlikeholde og utsmykke busskur og lignende. Vi ønsker derfor at kommunen tar over vedlikeholdet av disse når anbudsperioden til Clear Channel utløper i 2016.

Prioriterte kostnader

2016 10 mill
2017 13,7 mill
2018 13,7 mill
2019 13,7 mill

Kultur

Rødt mener bydelsfestivaler som Bakklandsdagene, Ila-dagene, Eat the Rich og andre lokale festivaler får alt for liten støtte i forhold til betydningen de har for byen.

Prioriterte kostnader

2016 0,6 mill
2017 0,6 mill
2018 0,6 mill
2019 0,6 mill

Profesjonell kunstnere

Støtten på 500 000,- vil Rødt opprettholde

Prioriterte kostnader

2016 0,5 mill
2017 0,5 mill
2018 0,5 mill
2019 0,5 mill

Kirkegårder

Befolkningstallene i verden fortsetter å øke, og om alle skal gravlegges i full størrelse, vil det ikke gå mange år før alt areal utenfor byer og tettsteder vil være dekket av gravplasser. Kirkegårder tar opp verdifull plass som trengs til andre formål. Rødt mener at man utrede hvordan man kan legge til rette for mer kremasjon (som kun utgjør 60 % av begravelsene i Trondheim) og alternative begravingsmuligheter, og i større grad imøtekomme avdødes egne ønsker om spredning av aske og lignende. Dette bør ikke være så byråkratisk krevende at pårørende i vanskelige situasjoner gir opp.

Prioriterte kostnader

2016 0,5 mill
2017
2018
2019

Kvinnehus

Rødt vil bekjempe den utbredte misforståelsen at likestilling er noe vi har oppnådd i Norge. Det er ennå langt igjen til. Kvinner tjener mye mindre enn

menn, og lønningene i typiske kvinneyrker har stagnert sammenlignet med typiske mannsyrker. Kvinners rett til å bestemme over egen kropp har igjen kommet under press, jf. debatten om legers reservasjonsrett mot å henvise til abort og mot visse prevensjonsmetoder. Mange kvinner rammes av vold og overgrep, og kvinner er mest utsatt for spiseforstyrrelser og psykiske problemer knyttet til samfunnets forventninger, kjønnsdelt oppvekst, seksualisert reklame og andre systemiske undertrykkelsesmekanismer.

Det å være feminist er ikke et motevalg, det er å være medmenneske! Det er å kjempe mot fattigdom blant barn, det er å bekjempe vold mot kvinner. Det er også å jobbe for en virkelig likestilling, der menn slipper å være fanget i like forvridd forhåndsoppfatninger som kvinner av hva det innebærer å være kvinne eller mann.

Rødt mener derfor det er svært viktig å etablere en arena for kvinner som kan gjøre det enklere å samles om felles saker og fremme disse videre, i tillegg til at det vil være en arena for kvinner fra alle samfunnslag som kan samarbeide på tvers.

Prioriterte kostnader

2016 5 mill

2017 5 mill

2018 5 mill

2019 5 mill

Boliger

Bolig er en menneskerett på linje med skole og helsehjelp. Bolig er en forutsetning for å komme videre med livet ditt.

Kommunale utleieboliger.

På boligpolitikk har både de rødgrønne og dagens sentrum-venstre sviktet totalt. Denne svikten blir nesten uopprettelig når Trondheim nå skal bosette 1 000 flyktninger på to år. Ordinære kommunale utleieboliger har gått ned med 72 på 10 år, mens bare å holde tritt med befolkningsøkningen ville krevd 600 flere.

Rådmannen vil bygge eller kjøpe 147 ordinære utleieboliger i fireårsperioden. Det står ingenting om hvor mange han vil selge. Fra 2011 til 2015 ble det solgt 240.

Når det fram til 2017 skal bosettes 1 000 flyktninger er det ikke vanskelig å se at det ikke blir lettere å få seg bolig i Trondheim, om du ikke har høy inntekt eller foreldre med midler. For Rødt er dette den aller viktigste saken i kommende bystyreperiode. Det står 430 i kommunal boligkø i Trondheim, til tross for at Trondheim kommune har strammet inn vilkårene for i det hele tatt å komme inn i køen. Trondheim bryter ukentlig loven som påbyr kommunen å skaffe midlertidig bolig til de som ikke greier det på egen hånd.

Det er for Rødt uforståelig at en koalisjon som sier de er for sosial boligbygging svikter så totalt. Det handler ikke om mangel på penger. Trondheim har vedtatt kostnadsdekkende husleie, slik at utgifter til kommunale utleieboliger ikke går ut

over andre oppgaver. For beboerne blir dette alternativet mye billigere enn det private markedet, siden det er mulig å søke opptil 40 % støtte fra Husbanken, kommunen får gode rentebetingelser, og reglene for bostøtte er mye gunstigere i kommunale leiligheter. Det vil i tillegg holde prisene nede på det ordinære boligmarkedet. Her handler det bare om mangel på politisk vilje og evne. Etter Rødts mening bør kommunen danne et profesjonelt boligselskap som kan gjøre som andre, kjøpe og få opsjoner på tomter og bygge. Og selskapet bør benytte seg fullt ut av retten til å overta 10 % av leilighetene i borettslag. Kommunen kan også samarbeide med utbyggere som er avhengige av å ha kjøper til en større del av leilighetene, før de kan sette i gang. Rødt foreslår 300 ekstra kommunale utleieboliger årlig, kjøpt eller bygd.

Boliger for utviklingshemmede.

Rødt har vært en forkjemper for at den uverdige køen for psykisk utviklingshemmede skal avvikles. Det er vedtatt at det i 2016 skal være maks seks måneders ventetid. Rådmannen vil bygge to nye boligfelleskap i perioden. Men samtidig vil han legge ned, slik at antallet ikke øker før i 2019. Rødt mener det ikke kan legges ned noe som helst før bystyrets vedtak er oppfylt. Dette er ikke et spørsmål om investeringer, det er et spørsmål om midler til drift.

Omsorgsboliger

Trondheim kommune har de siste åra prioritert å bygge omsorgsboliger nær nye helse- og velferdssenter. I 2017 kommer 27 ved Katterm, 50 ved Persaunet og i 2020 50 ved nye Risvollan Sykehjem. Rødt støtter dette. Men vi er i mot praksisen at disse blir plassert i borettslag og solgt videre. Argumentasjonen har vært at kommunen uansett har tildelingsrett. Men denne gjelder bare i 20 år.

Kommunalt disponerte utleieboliger								
	Utleieboliger			Utleieboliger i alt	Omsorgsboliger			Totalt
	Tr. kommune	Privat stiftelse	Privat stiftelse		Tr. kommune	Boligsstiftelsen	Privat stiftelse	
01.01.06	2359	602	18	2979	422	384	87	3872
01.01.07	2331	603	18	2952	444	387	87	3870
01.01.08	2384	601	17	3002	449	387	87	3883
01.01.09	2385	601	17	3003	465	387	87	3942
01.01.10	2383	600	16	2999	478	387	87	3951
01.01.11	2346	587	16	2949	501	387	87	3924
01.01.12	2326	543	16	2885	503	380	87	3855
01.01.13	2333	537	21	2891	498	380	87	3856
01.01.14	2365	537	21	2923	498	380	87	3888
01.01.15	2358	537	22	2917	513	374	87	3891
19.08.15	2349	536	22	2907	525	374	87	3893

Budsjett i balanse

De siste seks åra har Rødt laget realistiske budsjett i balanse - for å synliggjøre at det faktisk finnes både penger og politisk handlingsrom, selv innenfor Siv Jensens trange rammer.

Det budsjettet vi legger fram er et ansvarlig budsjett, hvor inntekter er lik utgifter, og hvor det ikke er tatt inn såkalte papirinntekter. Vi peker på muligheter for større innsparing uten å legge det inn i budsjettet. Vi er samtidig sikre på at en slik satsing vil senke utgiftene noen år fram i tid. Forebyggende arbeid koster penger og lønner seg aldri på kort sikt, men er en investering på lengre sikt.

1. ØKTE INNTEKTER

	2016	2017	2018	2019
Økt avdragstid til 34 år	36	97	153	197
Indeksering for å oppretholde realverdi i kreftfond	14	34	34	50
Ikke bruk avkastning fra kraftfond til investering	62	60	63,5	63,5
Ikke bruk eiendomsskatt til investering	23	23	23	23
Nytt renteanslag	8	15	22	30
Bøffere fra 340 til 200 mill	35	35	35	35
Pensjonsutgifter	50	20	0	-20
Seniortiltak til inntektservervelse	5	10	15	15
Refusjon ressurskrevende brukere	0	10	10	10
Innsparing ved økt grunnbemanning	0	30	60	90
Overskudd 2015	55	0	0	0
Eiendomskatt	5	5	5	5
Innfern fakturering	0	1	1	2
Økte inntekter i driftsbudsjett	293	340	421,5	500,5

Fortsetter på neste side

2. DRIFTSBUDSJETT

2.1 OPPVEKST

2.1.1 Barnehager

Grunnbemannning	13	26	39	39
En leder per barnehagehus	2	3	3	4
Spesialpedagoger	4	4	4	4
Øke antall plasser for to opptak	8	8	8	8
Sum Barnehage	27	41	54	55

2.1.2 Skole

Økt grunnbemannning	25	30	36	43
Kulturskole	2	2	2	2
Frukt og grønt	2,6	2,6	2,6	2,6
Leksefri skole	16	16	16	16
Sum Skole	45,6	50,6	56,6	63,6

2.1.3 Barne og familietjeneste

Helsesøstre i ungdomskole	6,5	6,5	7,8	7,8
Helsestasjon for ungdom	3	3	3	3
Barnevern	6	6	6	6
Sum BFT	15,5	15,5	16,8	16,8

2.2 HELSE OG VELFERD

2.2.1 Sosialhjelp

Flyktninger	10	10	10	10
Lik sats for unge under 25 år	3	3	3	3
Beholde barnetillegget	3	3	3	3
Opptapping mot SIFOs satser	5	10	15	20
Sum sosialhjelp	11	16	21	26

2.2.2 Botiltak og dagtilbud

Bedre dagtilbud	20	20	20	20
Bolige for utviklingshemmede og omsorgsboliger	0	2	2	2
Sum botiltak og dagtilbud	20	22	22	22

2.2.3 Helse og omsorg

Sykehjemsplasser og økt grunnbemannning	0	0	0	66
Sykehjem og hjemmetjeneste (tabell 12-2)	63,5	93,1	107,6	131,5
Flere årsverk sykepleiere	10	20	20	20
Sum helse og omsorg	73,5	113,1	127,6	217,5

2.3 KULTUR/IDRETT OG FRILUFTSLIV

Mindre til Kirke	-1	-2	-2	-2
Fritidsklubb - 5 ekstra årsverk	2	2	2	2
Bydelsfestivaler	0,6	0,6	0,6	0,6
Kirkegård	0,5	0	0	0
Tilskudd profesjonelle kunstnere	0,5	0,5	0,5	0,5
Kvinnehuset	5	5	5	5
Sum KIF	7,6	6,1	6,1	6,1

2.4 BYUTVIKLING

Vedlikehold kommunale boliger	10	10	10	10
Mer egenregi bydrift	3,7	3,7	3,7	3,7
Sum byutvikling	13,7	13,7	13,7	13,7

2.5 DIVERSE

Seniorpolitiske tiltak	20	20	20	20
Renter/avdrag økt låneopptak	8,3	11,1	15,4	35,6
Ekstra til Trondheim Døveforening	0,2	0,2	0,2	0,2
Sum diverse	28,5	31,3	35,6	55,8

Økte utgifter i Rødts budsjettforslag	242,4	309,3	353,4	476,5
Overskudd i Rødts budsjettforslag	50,60	30,70	68,10	24,00

INVESTERINGER

Investeringsbudsjett

Nytt HV-senter	5	125	125	0
Rehabilitering skoler	100	100	100	100
Rehabilitering barnehager	50	50	50	50
Kommunale barnehager erstatter private	50	50	50	50
Nærmiljøanlegg	10	10	10	10
Kommunale boliger	900	900	900	900
Mindre investering Torvet	-57	-65	-37	-32
Totale økte investeringer	1058	1170	1198	1078
Investeringer som belaster bykassa	158	270	298	178
Mindre overført til investering fra drift.	85	83	86,5	86,5
Økt avdragstid	36	97	153	197
Bruk av overskudd i driftsbudsjett	50,60	30,70	68,10	24,00
Overskudd som kan brukes i investering	-34,7	-18,8	-61,5	-37,3
Oppmagasinert ekstra gjeld fht. Rådmannen	294,9	461,9	544,1	448,2
Økte renter	5,898	9,15936	10,79348	8,859811
Økte avdrag	9,83	13,58529	16,00294	13,18235
sum Økte renter og avdrag	15,728	22,74465	26,79642	22,04216
Minsket vedlikeholdsutgifter		5	10	15
Økte driftsutgifter pga. Økte investeringer	15,728	17,74465	16,79642	7,042164